



Heemstede

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 28 maart 2024

Zaaknummer : 1225874
Team : Infra en Projecten Heemstede
Portefeuillehouder : A.M.C.E. Stam
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Vaststellen Groenbeleidsplan 2024-2033

Kernboodschap

Het Groenbeleidsplan is de basis van hoe wij als Heemstede omgaan met ons openbaar groen. Het huidige beleid is aan vernieuwing toe. We kiezen voor meer ruimte voor ons openbaar groen. We investeren in de groeiplaatsen van bomen en in biodiversiteit. Het groen draagt bij aan het klimaatadaptief maken van de gemeente. Deze keuzes vereisen investeringen en nieuwe manieren van kijken naar de openbare ruimte. Heemstede zet in op toekomstbestendig openbaar groen. Het is een bevoegdheid van de raad om dit Groenbeleidsplan vast te stellen.

Besluit B&W

De raad voor te stellen:

1. Het kwaliteitsniveau van het onderhoud groen vast te stellen op B-niveau;
2. Het Groenbeleidsplan 2024-2033 vast te stellen;
3. Dit voor te leggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

Besluit raad

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 februari 2024

Besluit:

1. Het kwaliteitsniveau van het onderhoud groen vast te stellen op B-niveau;
2. Het Groenbeleidsplan 2024-2033 vast te stellen.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

Wet natuurbescherming (2017)
Nota Ecologie (2021)
Programma Water en Klimaatadaptatie Heemstede (2022)
Nota Duurzaamheid Heemstede (2020)

Bevoegdheid

De raad is op grond van Gemeentewet Hoofdstuk IX (artikel 147-159) bevoegd dit besluit te nemen.

Bestuurlijke achtergrond

De raad stelt het Groenbeleidsplan 2024-2033 vast. Het oude Groenbeleidsplan is sinds 1 januari 2024 niet meer van kracht. In oktober heeft de commissie Ruimte een zienswijze gegeven op de 80% versie van het Groenbeleidsplan 2024-2033. Tijdens de bespreking kwamen een aantal aanbevelingen en opmerkingen aan bod. In dit beleidsplan zijn de opmerkingen en aanbevelingen verwerkt. Daarnaast motiveren wij waarom enkele opmerkingen en aanbevelingen niet zijn meegenomen in het definitieve besluit.

Motivering

Argumenten

Klimaatverandering en klimaatadaptatie

Klimaatverandering en klimaatadaptatie spelen een grote rol in het nieuwe beleidsplan. Door klimaatverandering krijgen stedelijke gebieden steeds meer te maken met verschijnselen als hittestress, wateroverlast, droogte en hevigere stormen. Klimaatadaptatie houdt in dat wij de openbare ruimte inrichten met deze uitdagingen in ons achterhoofd. Groen houdt water vast, koelt af en zorgt voor een aangener leefklimaat.

Daarnaast gaan we aan de slag met de '3-30-300 norm'. Deze norm houdt drie dingen in. Inwoners kunnen minimaal 3 bomen vanuit hun huis zien. Elke wijk heeft 30% bladerdek in de straat. Elke bewoner heeft binnen 300 meter toegang tot een groene ruimte van tenminste 100 m². Hiermee creëren we naast een groene ook een klimaatadaptievere gemeente.

Biodiversiteit versterken

Een sterk ecosysteem kan beter omgaan met onder andere ziektes en veranderingen. Om dit sterke ecosysteem te behouden, is het van belang dat er veel verschillende soorten zijn en dat deze soorten vitaal blijven. Daarom zetten wij de komende jaren sterker in op biodiversiteit in de gemeente. We gaan in onze aanplant en ons beheer voor een diverser plant- en boombestand. Daarnaast planten

we waar mogelijk vooral inheemse soorten. Inheemse soorten zijn soorten die van oorsprong in de regio voorkomen. Deze dragen meer bij aan biodiversiteit.

Bescherming bomen en groeiplaatsen

Bomen zijn van essentieel belang in het groenbeheer in een stedelijke omgeving. Bomen koelen, houden water vast en bieden ruimte aan dieren. Bomen hebben het echter zwaar in de stedelijke omgeving. Ze hebben veel ruimte bovengronds, maar ook zeker ondergronds nodig. Deze ruimte wordt steeds schaarser door onder andere kabels, leidingen en meer druk op de openbare ruimte. We gaan inzetten op betere groeiplaatsen voor bomen zodat ze minstens 60 jaar oud kunnen worden. We breiden boomspiegels uit. Om de toename aan groen te kunnen onderhouden laten we het onderhoudsbudget meegroeien met de toename aan groen in vierkante meters.

We proberen zoveel mogelijk bomen die verdwijnen uit het straatbeeld in dezelfde buurt terug te plaatsen. Echter is het van belang dat de boom hiervoor wel voldoende ruimte en voeding heeft om minimaal 60 jaar oud te worden. Oudere bomen dragen namelijk meer bij aan klimaatadaptatie en ecosysteemdiensten. Er is een beslisboom opgesteld om te bepalen wanneer een boom terug geplant kan worden. Deze is te vinden in de bijlage. De beslisboom is het uitgangspunt, maar maatwerk blijft nodig.

Uit de evaluatie van het kapbeleid volgen enkele aanbevelingen die we overnemen. Zo gaan we:

- Het aantal beschermde bomen weer verhogen naar 500 stuks;
- Onderzoeken of een verdiepingsslag nodig is in de APV;
- Bijhouden van boomaantallen én kroonvolume.

Daarnaast bekijken we welke beleidsregels kunnen bijdragen aan een gezond en divers boombestand in de gemeente.

Bredere doelgroep; meer dan alleen de mens.

Vanaf nu geven we meer ruimte aan andere doelgroepen zoals planten, dieren, bomen en de bodem. We stellen hiermee de mens meer gelijk aan zijn omgeving. De openbare ruimte wordt groen, tenzij de ruimte nodig is voor een andere functie en deze niet gecombineerd kan worden met groen.

Bij (her)inrichting houdt dit in dat we 10% van het beschikbare budget voor groen reserveren. Hiermee borgen we de groene ruimte in elk project en spelen we in op de toekomstige uitdagingen.

Duurzaamheid

Heemstede heeft haar duurzaamheidsambities vastgelegd in de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024. In deze Nota zijn vijf verschillende thema's benoemd te weten: energietransitie; circulaire economie, ecologie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. In het nieuwe Groenbeleidsplan van de gemeente Heemstede komen de thema's ecologie en klimaatadaptatie aan bod.

Kanttelingen, risico's en beheersmaatregelen

Benchmarking terugplaatsen bomen ten opzichte van Haarlem en Bloemendaal

Tijdens de bespreking van de 80% versie in de commissie is gevraagd om het terugplaatsen van bomen in Heemstede te vergelijken met buurgemeenten. Bij een kapbeleid is zo'n vergelijking redelijk eenduidig. Wanneer men gaat kijken naar terugplaatsen wordt dit ingewikkeld. Want onder welke voorwaarden wordt een boom teruggeplaatst? Op welke gronden wordt deze teruggeplaatst? Over welke levensduur wordt de benchmarking gedaan? Er zijn zoveel verschillende factoren die invloed hebben op het succesvol terug kunnen plaatsen voor bomen, dat benchmarken weinig zin heeft. Vandaar dat de benchmarking niet is opgenomen in het Groenbeleidsplan. Wel onderhouden wij contact met buurgemeenten en andere gemeenten om inzichten te delen. Hiermee leren we van succesvolle aanpakken met betrekking tot het terugplaatsen in andere gemeentes.

Bomenapp Den Haag

In Den Haag wordt gebruik gemaakt van een BomenApp. In de commissie is gevraagd of dit ook een idee is voor de gemeente Heemstede. Wij raden af om dit toe te passen in de gemeente. Het is vrijwel niet te onderbouwen of de kosten, zowel qua financiën als qua capaciteit, voor onze gemeente opwegen tegen de voordelen. Den Haag is een veel grotere gemeente dan Heemstede, hierdoor zijn de kosten makkelijker terug te verdienen dan in Heemstede.

Overgenomen aanbevelingen

In het beleidsplan zijn de volgende aanbevelingen vanuit de bespreking van de 80% versie in de Commissie Ruimte overgenomen. Calamiteiten maatregelen worden waar mogelijk geëvalueerd. Voor stormwerkzaamheden is dit lastig, maar bij de aanpak van invasieve exoten is dit wel mogelijk. In de beslisboom is de optie opgenomen om laag groen te plaatsen als bomen niet mogelijk zijn. Het uitgangspunt is werk met werk combineren. Daarnaast wordt in de planning gekeken naar in welke wijken de noodzaak tot vergroening het hoogst is.

Financiën

De reguliere onderhoudsbudgetten van groen zijn de afgelopen jaren niet toereikend gebleken om zoveel mogelijk op kwaliteitsniveau A te onderhouden. Op basis van normbedragen (en kwaliteitsniveau) is een onderbouwing opgesteld. Hierbij wordt het areaal aan groen in Heemstede vermenigvuldigd met kengetallen voor onderhoud. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen de kosten voor de verschillende soorten groen.

In de kadernota 2024-2027 heeft de raad al keuzes gemaakt. Er is besloten het huidige onderhoudsbudget van €1.029.000,- te handhaven. Daarnaast is er besloten om € 80.000,- bovenop dit budget jaarlijks uit te keren voor calamiteiten. Tevens is er budget van € 50.000,- beschikbaar gesteld om te werken aan de biodiversiteit binnen de gemeente. Door het investeren in robuust en ecologisch waardevol groen wordt ingespeeld op de behoefte van de toekomst. Daarom heeft de raad in 2023 ook besloten in het investeringsprogramma 2024-2027 jaarlijks een vervangingsinvestering van € 317.000,- voor plantsoenen op te nemen.

In de te bespreken budgetten hieronder is dikgedrukt nogmaals benoemd welke keuzes de raad in 2023 reeds heeft gemaakt. Deze keuzes zijn verwerkt in de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

In 2023 heeft de raad besloten het huidige beschikbare budget van € 1.029.000 te handhaven met een aangepast onderhoudsniveau B

Reguliere Onderhoudsbudgetten groen

Huidig beschikbaar onderhoudsbudget 2023:	€ 1.029.000
Benodigd om het onderhoud op A-niveau uit te voeren:	€ 1.251.000

In 2023 heeft de raad besloten in het investeringsprogramma vanaf 2024 jaarlijks €317.000 voor plantsoenvervangings op te nemen

Nieuwe vervangingsinvesteringen plantsoenen

Aan de hand van de hoeveelheid groen areaal (m2 en stuks) en kostenkengetallen voor de aanleg van groen zijn de totale kosten berekend om al ons areaal op den duur te vernieuwen en te vervangen. In het investeringsprogramma is hiermee rekening gehouden.

In 2023 heeft de raad besloten een structureel budget van €80.000 beschikbaar te stellen.

Nieuw Calamiteitenbudget

In het groenbeheer hebben wij meer en meer te maken met calamiteiten. Het calamiteitenbudget wordt ingezet voor bijvoorbeeld de bestrijding van invasieve exoten, extra zorg bij droogte of stormschade

In 2023 heeft de raad besloten een structureel budget van € 50.000 beschikbaar te stellen.

Biodiversiteit

Het is van belang om te investeren in meer biodiversiteit. Dit versterkt ons ecosysteem. Heemstede maakt zich dan ook sterk om de biodiversiteit een substantiële boost te geven zodat wij op 25% meer biodiversiteit in ons groenareaal komen. Op basis van de huidige arealen (m2 en stuks) is een doorrekening gemaakt waaruit blijkt dat de structurele kosten voor het versterken van biodiversiteit € 118.000 zijn. Dit budget komt bovenop het onderhoudsbudget, maar staat los van het kwaliteitsniveau.

Bij de kadernota 2025 wordt de raad daarom een voorstel tot verhoging van het budget voor biodiversiteit voorgelegd zodat dit betrokken kan worden bij de algehele besluitvorming rond de begroting. In het hierbij gevoegde groenbeleidsplan is hier ook op ingegaan en is voorgesteld het budget biodiversiteit jaarlijks met 5% te verhogen. Voor deze ingroei wordt nadrukkelijk niet gekozen om de raad in de gelegenheid te stellen een verhoging van het budget af te kunnen wegen tegen alle voorstellen die de raad bij de kadernota 2025-2027 worden voorgelegd.

Samenwerking en communicatie

Het beleidsplan alsook het beleid op het gebied van duurzaamheid, ecologie en klimaatadaptatie vormen de basis om het gesprek aan te gaan met inwoners over de functies en uitdagingen van

groen. Doel is om zowel inwoners als ondernemers en lokale natuurorganisaties te enthousiasmeren, faciliteren en motiveren om verder te vergroenen. Tegelijkertijd raadplegen we hen om de aanpak van het Groenbeleidsplan verder fijn te slijpen. We doen het niet vóór inwoners en ondernemers, maar mét.

De samenwerking is opgedeeld in drie fases. De eerste fase waarbij er input is gevraagd van betrokken partijen voor het tot stand komen van de 80% versie heeft al plaatsgevonden. Fase 2 bestaat uit een wijkgerichte aanpak met onder andere. wijkwandelingen om samen met inwoners te onderzoeken hoe de wijk binnen de beleidskaders nog groener kan worden. In fase 3 gaan we in samenwerking met alle betrokken partijen en inwoners aan de slag met de uitvoering van het groenbeleid. Iedere fase jagen we met passende communicatiemiddelen aan.

Planning/uitvoering

Fase & Besluitvorming	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun
Opstellen conceptbeleidsplan	■	■										
Vaststelling B&W			■									
Conceptplan in commissie Ruimte (zienswijze)				■								
Vaststelling definitief plan in B&W								■				
Vaststelling in de gemeenteraad									■			
Betrekken inwoners									■	■	■	■
	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Bijlage(n)

1. Groenbeleidsplan 2024-2033
2. Nota Ecologie (2021)
3. Evaluatie Kapbeleid Heemstede (2022)